

Richtlijn Corona Basisonderwijs en Speciaal (basis)onderwijs

Versie 25 september 2021

Deze richtlijn is opgesteld door PO-Raad, AOb, CNV Onderwijs, FvOv, en AVS, in afstemming met de Sectorraad GO, Ouders & Onderwijs, VNG, BOink, BMK, BK, Vivis en Siméa en is gebaseerd op nadere adviezen van de betreffende autoriteiten en collegiaal getoetst door het RIVM. De richtlijn is aangepast naar aanleiding van de kamerbrief van 14 september, het 126e OMT advies en het servicedocument van 20 september 2021.

De coronamaatregelen worden verder versoepeld, maar enkele belangrijke maatregelen blijven van kracht. Deze richtlijn (voorheen 'protocol' genoemd) is een handreiking voor de sector en is een weerslag van de belangrijkste punten uit het servicedocument, de veelgestelde vragen van OCW en de kamerbrieven over dit onderwerp. Scholen hebben de ruimte om maatwerk te bieden binnen de kaders van het servicedocument.

In deze richtlijn wordt ingegaan op een aantal praktische aspecten rondom veiligheid en hygiëne waar rekening mee gehouden kan worden en in sommige gevallen moet worden. Besturen, scholen en werknemers zijn daarbij niet gehouden aan het onmogelijke.

Bij maatregelen die de school treft aan de hand van deze richtlijn wordt de medezeggenschapsraad betrokken op basis van de WMS, waarbij de termijnen voor overleg in redelijkheid worden ingevuld, zodanig dat snel besluiten kunnen worden genomen.

In het algemeen gelden de volgende uitgangspunten:

- De school geeft zoveel mogelijk fysiek onderwijs aan alle leerlingen.
- De school is open, tenzij...
 - Het advies van de GGD over besmettingen op school en beperking van het verspreidingsrisico hier aanleiding toe geeft, of
 - De school organisatorisch geen andere mogelijkheid heeft dan te sluiten, omdat teveel personeelsleden ziek zijn of in quarantaine moeten, en geen vervanging beschikbaar is.
- Indien de school gesloten is wegens organisatorische redenen, biedt de school noodopvang aan.

- Wanneer onderwijs niet fysiek mogelijk is, schakelen scholen zo veel als mogelijk is in hun situatie over naar onderwijs op afstand of bieden zij maatwerkoplossingen.
- Een school meldt een schoolsluiting bij de Onderwijsinspectie via het [meldpunt](#).

Daarnaast blijven de hygiënemaatregelen van het RIVM van kracht – zoals het OMT aangeeft, is het extra van belang dat die worden nageleefd. Het gaat daarbij om:

- Het strikt toepassen van een [gezondheidscheck](#) wanneer personeel, ouders/verzorgers en andere volwassenen de school binnentreden;
- Het strikt toepassen van de overige hygiënemaatregelen.

Wijzigingen per 20 september 2021

- IV-2 BCO: Aanpassing van de quarantaine maatregel en het BCO. Bij één besmetting hoeft niet de hele klas meer in quarantaine.

Wijzigingen per 25 september 2021

- Pagina 1: wijziging van protocol naar richtlijn i.v.m. versoepelingen in het beleid en “richtlijnen” passender is.
- In gehele richtlijn: Vervallen van de 1,5 meter afstand tussen volwassenen en vervallen van mondkapjesplicht.

I Algemeen

1	Algemene RIVM richtlijn veiligheidsrisico's	<p>Scholen hanteren de RIVM-richtlijn: lci.rivm.nl/richtlijnen/covid-19.</p> <p>Specifiek zijn de volgende maatregelen van kracht:</p> <ul style="list-style-type: none">• Blijf thuis bij klachten passend bij COVID-19. Bij twijfel: blijf thuis. Al het (onderwijs)personeel, alle leerlingen en andere aanwezigen in of bij de school moeten volledig klachtenvrij zijn en anders thuisblijven. Zie IV-3 voor de uitzondering hierop voor neusverkouden kinderen.• Medewerkers doen dagelijks voor aanvang van hun werkzaamheden de gezondheidscheck.• Scholen melden zich bij de GGD wanneer er sprake is van één of meer bevestigde besmettingen met COVID-19 als zij daarover nog niet door de GGD zijn benaderd.• De GGD voert bron- en contactonderzoek uit. Zie: lci.rivm.nl/Handreiking-contact-en-uitbraakonderzoek-kinderen.• Advies: Stel als school vooraf een eigen stappenplan op bij besmetting of uitbraak op school. Stem dit vooraf af met de GGD.
2	Fysiek contact	Er worden geen handen geschud.
3	Hygiënemaatregelen	<p>Scholen dragen er zorg voor dat de algemene hygiënevoorschriften van het RIVM zoveel mogelijk worden nageleefd: rivm.nl/hygienerichtlijnen/basisscholen.</p> <p>Denk hierbij aan:</p> <ul style="list-style-type: none">• Handen wassen met water en zeep, meerdere keren per dag voor ten minste 20 seconden: begin schooluren, voor de pauze, na de pauze, na toiletgang;• Gebruik van papieren handdoekjes;• Hoesten/niezen in de elleboog;• Niet aan je gezicht zitten;• Oppervlakten reinigen met water en zeep¹. <p>Een of meerdere personeelsleden moet verantwoordelijk worden gesteld voor de uitvoering van deze hygiënemaatregelen.</p>
4	Hygiëneregeling leermiddelen en ondersteuningsvormen	<p>Leermiddelen, speelgoed, speelmaterialen, devices en werkplekken dienen bij gebruik door meerdere leerlingen met regelmaat schoon gemaakt te worden met water en zeep. Ook materialen die door meerdere personeelsleden worden gebruikt, worden met regelmaat schoon gemaakt met water en zeep². Voor elektronica: gebruik oppervlaktesprays.</p> <p>De hygiënemaatregelen gelden ook voor materialen van leerlingen zoals (handgrepen op) rolstoel, tillift, hoor- en solo-apparatuur en andere aan de leerling gerelateerde zaken die noodzakelijk zijn voor de schoolgang.</p>
5	Schoonmaak	Dagelijks intensieve schoonmaak door schoonmaakprofessionals. De nadruk ligt op contactpunten en de toiletbediening. Prullenbakken worden dagelijks geleegd.
6	Privacy	Een school dient zich te houden aan de wet- en regelgeving op het gebied van bescherming van persoonsgegevens/privacy. Scholen dienen ouders/verzorgers en personeel te informeren over het delen van persoonsgegevens met de GGD en hen in de gelegenheid te stellen om bezwaar te maken tegen het delen van deze gegevens. Zie voor meer informatie de veelgestelde vragen over privacy op lesopafstand.nl .

1. Desinfectie van oppervlakten heeft geen toegevoegde waarde ten opzichte reinigen met water en zeep. Daarnaast geeft het aanwezig zijn van deze middelen een gezondheidsrisico in klaslokalen. Het RIVM adviseert geen oppervlaktedesinfectie op scholen toe te passen.
2. Desinfectie van oppervlakten heeft geen toegevoegde waarde ten opzichte reinigen met water en zeep. Daarnaast geeft het aanwezig zijn van deze middelen een gezondheidsrisico in klaslokalen. Het RIVM adviseert geen oppervlaktedesinfectie op scholen toe te passen.

II Aanwezigheid van leerlingen, personeel, ouder(s)/verzorger(s) en externen op school en lesaanbod		
1	Aanwezigheid van leerlingen op school en (les)aanbod	Voor bewegingsonderwijs gelden de richtlijnen van de KVLO .
2	Groepsactiviteiten en vieringen	Bij groepsactiviteiten zoals vieringen, sportdagen en musicals moet rekening worden gehouden met de basisregels voor gezondheid en hygiëne (ook hier geldt de gezondheidscheck).
3	Les op afstand	Voor leerlingen die vanwege de RIVM-richtlijnen of lokale maatregelen, geen fysiek onderwijs mogen/kunnen volgen moet de school een alternatieve onderwijsvorm verzorgen, zoals bijvoorbeeld les op afstand. In het servicedocument staan richtlijnen voor afstandsonderwijs.
4	Aanwezigheid in de school van ouder(s)/ verzorger(s), vrijwilligers en (externe) professionals	Hanteer de basisregels voor gezondheid en hygiëne (ook hier geldt de gezondheidscheck).

III In en rondom schoolgebouw		
1	Afstandsregels in en om de school	Scholen kunnen overwegen: <ul style="list-style-type: none"> • verschillende ophaal- en brengzones op het schoolplein te (blijven) handhaven; • looproutes in de school te (blijven) handhaven. Dit is geen verplichting.
2	Leerlingenvervoer	Voor leerlingenvervoer gelden de richtlijnen van de koepelorganisatie voor het Bedrijfspersonenvervoer (KNV) .
3	Ventilatie	Voor een overzicht van richtlijnen rondom ventilatie wordt verwezen naar lesopafstand.nl/lesopafstand/richtlijnen/ventilatie en naar de algemene richtlijnen van het RIVM (lci.rivm.nl/ventilatie-en-covid-19).

IV Gezondheid

1	Wegstuurbeleid	<ul style="list-style-type: none"> • Wanneer een personeelslid gedurende de dag klachten ontwikkelt passend bij COVID-19, gaat het personeelslid naar huis. • Wanneer een leerling gedurende de dag klachten ontwikkelt passend bij COVID-19, gaat de leerling naar huis. • Als een leerling ziek wordt, wordt hij/zij direct door een ouder/verzorger opgehaald.
2	Bron- en contactonderzoek en thuisquarantaine	<p>Basisregels</p> <ul style="list-style-type: none"> • Blijf thuis bij klachten passend bij het coronavirus of ga direct naar huis bij het ontstaan van klachten gedurende de dag en laat je testen. Al het (onderwijs)personeel, alle leerlingen en andere aanwezigen in of bij de school moeten volledig klachtenvrij zijn en anders thuisblijven. • Blijf ook thuis als er een quarantaineadvies geldt. Huisgenoten van een persoon met coronaklachten en koorts/benauwdheid hoeven niet meer thuis te blijven. Dit geldt voor zowel kinderen als volwassenen. • Als een persoon positief wordt getest en besmet is met het coronavirus, moeten alleen de (nog) niet-immune huisgenoten thuisblijven. Immune huisgenoten zonder klachten hoeven niet in quarantaine. Het testadvies op dag 5 blijft voor niet-immune en immune huisgenoten gelden. • Als er een besmetting plaatsvindt bij een leerling of personeelslid van de school, volgen school, leerlingen en ouders de instructies van de GGD. De GGD bepaalt in welke categorie een contact valt, namelijk huisgenoten (categorie 1), nauwe contacten (categorie 2) of overige contacten (categorie 3). De GGD bepaalt of en hoe lang quarantaine noodzakelijk is. <p>BCO voor basisscholen</p> <p>Voor alle mensen in Nederland geldt in principe het protocol bron- en contactonderzoek, maar het BCO en testbeleid voor scholen verschilt op enkele punten van het nieuwe landelijke BCO beleid. Vanaf 20 september gelden nieuwe quarantaineregels: als een kind in de klas besmet is met het coronavirus, hoeft niet meer de hele klas in quarantaine. Bij uitbraken met meerdere besmettingen in een groep kan de GGD nog wel adviseren om in quarantaine te gaan.</p> <p>Het BCO voor scholen is uitgewerkt in het servicedocument van OCW van 20 september 2021 en luidt als volgt:</p> <p>Bij een besmetting:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Als er een besmetting plaatsvindt bij een leerling of personeelslid van de school, volgen school, leerlingen en ouders de instructies van de GGD. Medewerking aan het bron- en contactonderzoek is van groot belang. De GGD bepaalt in welke categorie een contact valt, namelijk huisgenoten (categorie 1), nauwe contacten (categorie 2) of overige contacten (categorie 3). • Huisgenoten (categorie 1) en nauwe contacten (categorie 2) gaan tien dagen in thuisquarantaine (NB: dit quarantaineadvies vervalt voor personen die als immuun worden beschouwd). Op school zijn klasgenoten en leraren categorie 2 contacten, als zij tijdens de besmettelijke periode (vanaf twee dagen voor de eerste ziektedag) nauw contact hebben gehad met de persoon die positief getest is. • Blijkt uit de test op dag 5 na het laatste contact dat de leerling of het personeelslid niet besmet is, dan mag hij of zij weer uit quarantaine. <p>Tekst gaat verder op de volgende pagina.</p>

3. Een persoon wordt als immuun voor SARS-CoV-2 beschouwd als deze:
- 14 dagen of langer geleden een vaccinatieserie heeft afgerond van Comirnaty (Pfizer), Spikevax (Moderna) of Vaxzevria (AstraZeneca); OF
 - 14 dagen of langer geleden 1 dosis van een van deze vaccins heeft gekregen na een doorgemaakte SARS-CoV-2-infectie; OF
 - 28 dagen of langer geleden het Janssen-vaccin heeft gekregen; OF
 - COVID-19 heeft doorgemaakt minder dan 6 maanden geleden.

Dit geldt in het kader van BCO voorlopig ook voor immuungecompromiteerde personen, totdat er specifiekere adviezen geformuleerd kunnen worden voor patiëntencategorieën waarbij vaccinatie onvoldoende beschermen effect blijkt te hebben. Iedereen die niet voldoet aan de criteria van immuun, wordt als niet-immuun beschouwd.

IV Gezondheid

2	<p>Bron- en contactonderzoek en thuisquarantaine</p>	<p>Vervolg.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Onderwijspersoneel en leerlingen die als niet-immuun worden beschouwd en als nauw contact worden gezien, kunnen zich op dag 5 na het laatste contact met een besmet persoon laten testen bij de GGD-teststraat. Hiervoor kan geen zelftest worden gebruikt. Blijkt uit de test op dag 5 na het laatste contact, dat de leerling of het personeelslid niet besmet is, dan mag hij of zij weer uit quarantaine. Testen is altijd op basis van vrijwilligheid. Als iemand ervoor kiest zich niet te laten testen, dan blijft hij of zij gedurende de quarantaineperiode van 10 dagen na het laatste contact thuis. • Voor overige contacten (categorie 3), zowel immuun als niet-immuun, geldt dat zij niet in thuisquarantaine hoeven. Ook hoeven zij zich niet meer te laten testen op dag 5. Wel wordt hen gevraagd alert te zijn op het ontstaan van klachten, en zich bij klachten alsnog te laten testen bij de GGD • Voor eenieder, zowel immuun als niet-immuun, geldt het dringende advies om bij het ontstaan van klachten zich te laten testen. Ook als een eerdere testuitslag negatief (geen corona) was. • In sommige gevallen, bijvoorbeeld bij een grotere uitbraak, kan de GGD een ander test- of quarantaineadvies geven dan bovenstaande adviezen. <p>Quarantaine In de volgende situaties blijft eenieder thuis:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Bij klachten die passen bij corona; • Als je positief getest bent op corona; • Als je een positieve uitslag had van een zelftest en wacht op de uitslag van de confirmatietest bij de GGD; • Als iemand in je huishouden positief is getest op corona en je bent nog niet immuun; • Als je in nauw contact geweest bent met iemand die positief is getest; • Als je van de GGD een quarantaineadvies hebt gekregen; • Als je terugkomt uit een zeer hoogrisicogebied; • Als je een melding hebt gekregen via de CoronaMelder-app. <p>Meer informatie over thuisquarantaine staat hier: rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/thuisquarantaine.</p> <p>Specifieke informatie en leefregels voor mensen die positief getest zijn op COVID-19, hun huisgenoten, nauwe en overige contacten staan hier: lci.rivm.nl/leefregels.</p>
3	<p>Uitwerking thuisblijfregels - leerlingen</p>	<p>Kinderen met verkoudheidsklachten (zoals loopneus, neusverkoudheid, niezen en keelpijn) mogen naar school. Zij blijven wel thuis bij koorts, benauwdheid of veel hoesten. En ook hier geldt: bij twijfel blijf je thuis. Attendeer ouders op de beslisboom, waarmee zij zelf kunnen bepalen of leerlingen naar school kunnen of thuis moeten blijven.</p> <p>Testen van kinderen jonger dan 12 jaar wordt dringend geadviseerd als:</p> <ul style="list-style-type: none"> • het kind verkoudheidsklachten heeft (zoals loopneus, neusverkoudheid, niezen en keelpijn), • de klachten niet (alleen) bestaan uit verkoudheidsklachten (bijv. als er ook sprake is van hoesten, koorts en/of benauwdheid), of het kind anderszins ernstig ziek is, • er een indicatie is in het kader van een bron- en contactonderzoek, • het kind deel uitmaakt van een uitbraakonderzoek. <p>Kinderen die getest worden, blijven thuis totdat de uitslag bekend is.</p> <p>Voor meer informatie en beslisbomen over thuisquarantaine bij kinderen, zie: lci.rivm.nl/langdurig-neusverkouden-kinderen.</p> <p>Tekst gaat verder op de volgende pagina.</p>

IV Gezondheid

3	Uitwerking thuisblijfregels - leerlingen	<p>Vervolg.</p> <p>Risicogroepen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Leerlingen die behoren tot een risicogroep kunnen worden vrijgesteld van fysiek onderwijs (beslissing van ouder(s)/ verzorger(s) in overleg met de school en de behandelend arts). Zie voor meer informatie: lci.rivm.nl/richtlijnen/covid-19#index_Risicogroepen. • Leerlingen van wie gezinsleden tot een risicogroep behoren kunnen worden vrijgesteld van fysiek onderwijs (beslissing van ouder(s)/ verzorger(s) in overleg met de school en de behandelend arts). • In het servicedocument van 20 september 2021 staat beschreven hoe de school ermee om kan gaan als leerlingen twijfelen of het voor hen verstandig is om naar school te gaan, omdat zij zelf meer risico lopen op ernstige gevolgen van een coronabesmetting of omdat zij een huisgenoot hebben met een kwetsbare gezondheid. Extra tips en handreikingen staan in het handelingskader thuisblijvers. <p>Voor meer informatie in dit kader zie ook: rivm.nl/coronavirus-covid-19/kinderen.</p>
4	Uitwerking thuisblijfregels - personeel	<p>Neusverkouden huisgenoten personeel</p> <p>Huisgenoten van een persoon met coronaklachten en koorts/ benauwdheid hoeven niet meer thuis te blijven. Dit geldt voor zowel kinderen als volwassenen. Zie voor meer informatie: lci.rivm.nl/langdurig-neusverkouden-kinderen.</p> <p>Bij (vermoeden van) besmetting</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personeelsleden die positief getest zijn nemen contact op met de arbo-/bedrijfsarts. • Als een personeelslid thuisblijft tot de uitslag van de GGD-test bekend is overlegt hij/zij met de werkgever over welke werkzaamheden personeelslid eventueel vanuit huis kan doen. <p>Risicogroepen</p> <ul style="list-style-type: none"> • Personeelsleden die in een risicogroep vallen, kunnen worden vrijgesteld van werk op school (keuze medewerker in overleg met de arbo-/bedrijfsarts of behandelend arts en werkgever). Zie voor meer informatie: lci.rivm.nl/richtlijnen/covid-19#index_Risicogroepen. • Personeelsleden die met goede redenen niet fysiek op school kunnen/willen werken (bijvoorbeeld personeelsleden met gezinsleden die in een risicogroep vallen), kunnen worden vrijgesteld van werk op school. In gesprek tussen werkgever en werknemer wordt gekeken naar een andere invulling van de werkzaamheden. • Een personeelslid dat niet tot de risicogroep behoort maar zich wel ernstig zorgen maakt, gaat hierover in gesprek met zijn werkgever. In dat gesprek worden afspraken gemaakt over een andere invulling van de werkzaamheden en/of aanvullende veiligheidsmaatregelen. Lukt het niet om tot afspraken te komen, dan kunnen de PO-Raad en de vakbonden ingeschakeld worden voor bemiddeling en advies. • Een personeelslid dat 28 weken of meer zwanger is moet 1,5m afstand tot alle anderen houden (dus ook leerlingen op de basisschool en 0-4 jarigen). Dit leidt er in de meeste situaties in de praktijk toe dat dit personeelslid vanaf het derde trimester ander werk moet doen waarbij wel afstand gehouden kan worden. Dit geldt ook als het personeelslid gevaccineerd is. Meer informatie over zwangerschap, werk en COVID-19 is te vinden op: lci.rivm.nl/zwangerschap-werk-en-covid-19.

IV Gezondheid		
5	Thuisquarantaine na verblijf in het buitenland	<p>Zie voor meer informatie: rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/reizen-en-vakantie en nederlandwereldwijd.nl.</p> <p>Geldt het dringende advies voor thuisquarantaine, dan mag diegene niet op school of op het schoolplein komen. Op basis van haar zorgplicht voor de veiligheid op school mag een school personen wegsturen die dit advies niet in acht nemen, maar de school hoeft dit niet te controleren.</p>
6	Besmetting op school of de BSO	<ul style="list-style-type: none"> Een school dient zich bij communicatie over besmettingen op school te houden aan de wet- en regelgeving op het gebied van bescherming van persoonsgegevens/privacy. Als er een besmetting plaatsvindt, volgen school, leerlingen en ouders de instructies van de GGD met betrekking tot thuisquarantaine. Zie verder de handreiking bij besmetting op lesopafstand.nl. Als een kind van de BSO positief getest is, is het van belang dat ouders zowel de BSO als de school hierover informeren. School en BSO kunnen onderling contact opnemen over de gevolgen van de besmetting, met inachtneming van de privacyregels. Zie ook: veranderingenkinderopvang.nl/documenten/publicaties/2021/1/8/protocol-kinderopvang.
7	Testen	<p>Iedereen die klachten heeft die passen bij COVID-19 kan zich bij de GGD laten testen. Dit geldt ook voor mensen die een melding hebben ontvangen van de app CoronaMelder of van de GGD. Zie voor meer informatie: rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/testen. Testen is altijd vrijwillig. Daarnaast geldt dat niemand kan worden verplicht om de uitslag van een test met de school te delen. Voor eenieder, zowel immuun als niet-immuun, geldt het dringende advies om bij het ontstaan van klachten zich te laten testen. Ook als een eerdere testuitslag negatief (geen corona) was.</p> <p>Voorrang bij GGD teststraat voor onderwijspersoneel Onderwijspersoneel in het funderend onderwijs krijgt - na toestemming van de schoolleider - toegang tot de voorrangprocedure COVID-19 bij de GGD. De voorrangprocedure is uitsluitend bedoeld voor het opvangen van uitval van onderwijstijd waarmee de continuïteit van het primair proces in gevaar komt. Medewerkers worden gevraagd om het BRIN-nummer van de school (en kinderopvang om LRK-nummer) en dienen een recente voorrangverklaring te hebben van de school.</p> <p>Zelftesten voor onderwijspersoneel Scholen ontvangen zelftesten vanuit OCW voor het onderwijspersoneel. Deze kunnen preventief ingezet worden. Personeel dat als immuun wordt beschouwd, hoeft niet meer mee te doen aan het preventief zelftesten. Over het testen van onderwijspersoneel is goede afstemming van de school met bestuur, (G)MR, gemeente en GGD nodig. Zie zelftesteninhetonderwijs.nl voor meer informatie.</p> <p>NB: Alleen de testen die in de teststraat van de GGD afgenomen zijn geven uitsluitel over (het opheffen van) thuisquarantaine.</p>

V Noodopvang		
1	Noodopvang voor leerlingen van ouder(s) /verzorger(s) met cruciale beroepen en voor leerlingen in kwetsbare posities	<p>Wanneer er sprake is van sluiting vanwege organisatorische redenen, komen leerlingen in een kwetsbare positie en leerlingen van ouders in een cruciaal beroep zoveel als mogelijk naar school. Wanneer de school moet sluiten vanwege quarantaine, mogen deze leerlingen niet naar school.</p> <p>Scholen maken bij schoolsluiting afspraken met hun kinderopvangpartner(s) over de gevolgen van de sluiting voor de BSO. Voor meer informatie over de noodopvang na schooltijd (BSO) zie de website van de rijksoverheid: rijksoverheid.nl/onderwerpen/coronavirus-covid-19/onderwijs-en-kinderopvang/ouders.</p>